Lausunto
12.6.2017

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaostolle

Viite: HE 60/2017 vp, lausuntopyyntö 8.6.2017

Lausunto yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtaistoiminnan tuesta

Medialiitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto lisätalousarvioesitykseen HE 60/2017 vp sisältyvistä määrärahaehdotuksista, jotka koskevat momentteja 31.40.44 (Median innovaatiotuki) ja 31.40.45 (Yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtaistoiminnan tuki).

1. Medialiitto pitää median monimuotoisuuden edistämistä ja yksityisen median kilpailukyvyn lisäämistä arvokkaina tavoitteina. Suhtaudumme kuitenkin hallituksen esitykseen sisältyviin ehdotuksiin kielteisesti, sillä kapeasti vain yhdelle mediakanavalle kohdennettu tuki on tasapuolisen kilpailun edellytysten kannalta erittäin ongelmallinen.

2. Momentin 31.40.45 mukaista määrärahaa voitaisiin momentin selvitysosan mukaan myöntää uutis- ja ajankohtaistoiminnan ylläpidosta ja kehittämisestä aiheutuviin toimituskustannuksiin. Tämä edellyttäisi palveluvelvoitteen asettamista tuen saajalle.

3. Jäsenvaltioilla on perinteisesti ollut laaja harkintavalta sen suhteen, mitä palveluita ne määrittelevät kansallisesti yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi (ns. SGEI-palvelut), joiden tuottamiseksi voidaan asettaa palveluvelvoite ja joiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia voidaan kompensoida julkisista varoista EU:n valtiontukisääntelyn estämättä.

4. Komissio on kuitenkin SGEI-tiedonannossaan (EUVL C 8/2012, s. 4–14) katsonut, ettei ole asianmukaista asettaa erityisiä julkisen palvelun velvoitteita sellaiselle toiminnalle jota tavanomaisesti markkinoilla sovellettavien ehtojen mukaisesti toimivat yritykset jo harjoittavat tai voivat harjoittaa tyydyttävästi ja yleisen edun mukaisilla ehdoilla.

5. Jäsenvaltioiden harkintavalta määrittää tietty palvelu SGEI -palveluksi on näin ollen rajattu tilanteisiin, joissa kyseistä palvelua ei ilman palveluvelvoitteen

asettamista tarjottaisi markkinoilla tyydyttävällä tavalla. Kyseinen jäsenvaltioiden harkintavallan rajoitus on vahvistettu myös EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä (hiljattain asiassa T-454/13, SNCM v Euroopan komissio).

6. Suomessa tarjotaan jo nykyisin merkittävässä laajuudessa lineaarisen television uutis- ja ajankohtaisohjelmia sekä julkisesti rahoitetun Yleisradion että yksityisesti omistetun MTV3:n toimesta. On epätodennäköistä, että markkinoilla voitaisiin katsoa esiintyvän sellaista puutetta kyseisistä palveluista, että niiden tuotantoon maksettavaa tukea voitaisiin EU:n valtiontukisääntelyn valossa pitää oikeutettuna palveluvelvoitemenettelyä käyttäen.

7. Edelleen momentin 31.40.45 selvitysosan mukaan tukea voitaisiin myöntää erilaisiin lineaarisen television uutistoimintaa, sisällöntuotantoa ja sen edellytyksiä parantaviin kehitys- ja kokeiluhankkeisiin. Tällainen projektikohtainen tukimalli tulisi hallituksen esityksen mukaan notifioida Euroopan komissiolle ennen sen käynnistämistä.

8. Ehdotettu tuki olisi luonteeltaan voimakkaan selektiivinen. Tukea voitaisiin myöntää ainoastaan lineaarista televisiolähetystoimintaa harjoittaville toimijoille. Useat markkinatoimijat kuitenkin tuottavat vastaavia uutis- ja ajankohtaistoiminnan sisältöjä, joita jaellaan ainoastaan internetissä. Ainoastaan lineaariseen televisiolähetystoimintaan kohdistuva tuki on näin ollen omiaan johtamaan kilpailun vääristymiseen sellaisten toimijoiden kanssa, jotka saattavat vastaavaa sisältöä yleisön saataville ainoastaan internetin välityksellä.

9. Näin ollen vaikuttaa epätodennäköiseltä, että ehdotettua tukimallia voitaisiin notifioinnin tuloksena pitää sisämarkkinoille soveltuvana, erityisesti sen selektiivisen luonteen vuoksi. Lisäksi tuen katsottaisiin todennäköisesti johtavan kilpailun vääristymiseen eri markkinatoimijoiden kesken. Medialiitto jatkaa tukimallin arviointia EU-oikeudellisesta näkökulmasta ja harkitsee tarvittaessa sen saattamista myös komission tietoon.

10. Asian arvioinnissa on lisäksi kiinnitettävä huomiota siihen, että julkisesti rahoitetun Yleisradion laaja ja täsmentymätön julkisen palvelun tehtävän määritelmä johtaa jo nykyisellään kaupallisten toimijoiden näkökulmasta merkittävään epävarmuuteen koskien Yleisradion tulevaa toimintaa mediamarkkinoilla. Hallituksen esityksessä ehdotettu selektiivinen tuki yhdelle tai enintään muutamalle alan toimijalle tulisi toteutuessaan entisestään lisäämään tätä epävarmuutta.

11. Ehdotetun selektiivisen tukimallin sijasta lainsäätäjän tulisi ensisijaisesti pyrkiä edistämään yksityisen media-alan toimintaedellytyksiä täsmentämällä merkittävästi Yleisradion julkisen palvelun tehtävän määritelmää ja huolehtimalla Yleisradion julkisen palvelun tehtävän noudattamisen asianmukaisesta valvonnasta. Täsmennetyssä Yleisradion julkisen palvelun tehtävän

määritelmässä voitaisiin tällöin asettaa myös vaatimuksia koskien sellaisia Yleisradion tuottamia uutis- ja ajankohtaistoiminnan sisältöjä, joiden tuottamisen lainsäätäjä katsoo olevan yleisen edun vaatimusten mukaista.

12. Hallitus on päättänyt käynnistää laajan mediapoliittisen ohjelman tekemisen, jossa media-alaa katsotaan kokonaisuutena ja jonka tavoitteena on varmistaa suomalaisen median monimuotoisuus. Tähän nähden pidämme nyt esitettyä yksittäistä pisteratkaisua ristiriitaisena.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenyrityksemme edistävät sananvapautta, kotimaista kulttuuria ja demokratiaa tuottamalla suomalaisille laadukkaita mediatuotteita ja -palveluja. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, Sanomalehtien Liitto ja Suomen Kustannusyhdistys. Yhdessä edustamme lähes 700:ää yritystä, jotka työllistävät noin 20 000 henkilöä ja tuottavat 4,3 miljardin euron liikevaihdon.